

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ex Illvstrissimo Cardinali Bellarmino Epitome
Controuersiarum Omnium huius Aeui
Lvthero-Calvinisticarvm Sub diuersis Titulis bis
Quadripertitis digestarum**

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiae, 1624

CVII [i. e. CVIII]. An Matrimon. sit verè Sacramentum teste S. Scriptura?

urn:nbn:de:hbz:466:1-11726

QVÆSTIO CVII.

*Ordinationis equalis Materia, Forma,
Minister, Effectus, et Ceremonia?*

LVTHERO-CALVINIANI non agnoscunt Chirotoniam: non Verbum Sacramentale certum & efficax; non effectum Characterem, non Ceremoniam Vnctionis: vti conficta & superstitiosa. Volunt Ministerium Ecclesiasticum esse merū Officium functionis: hocque cessante cessare. Hinc illi, qui hodie Presbyter aut Diaconus est; cras, motus officio, est laicus.

SVADET contra Vnctionem & Rasuram *Kemnit pag. 1171.* ita. 1. Christus & Apostoli non sunt illis vsi. 2. In historia Ecclesiastica nullum extat exemplum. 3. S. Patres Vtriusque; nil meminerunt, præter supposititios libros Cypriani & Anacleti. 4. In Ecclesia Græca non fuit vsitata vsque ad annum 1200. 5. Ritus est Iudaicus, ait *Calvinus §. 30. 31.*

AVTOR. I. Materia Principalis Sacri Ordinis est Impositio manuum. 1. Liquet suprâ Scripturis. &c. Minus principalis tamē etiam essentialis, est porrectio calicis, & Euangelii. de quibus nil in Scriptura. Ac licet in Confirmatione fiat etiam Impositio manuum; accidētaria tamen est ibi; primariū verò Chisma. 2. Ita Traditio Pontificiū, Cōciliorū. Patrū, & pars Potior Theologorū. Itaque sacerdotes ordinantur, cum dicitur ad porrectionē; *Accipe potestatem Sacrificium offerendi;* & ad Chirotoniam, *Accipe Sp. Sanctum.* Et hæc est Forma, seu Verbum Sacramentale: Actio vtraque est vna Ordinatio.

II. Effectus est duplex. 1. Potestas spiritalis perpetua cum indelibili characterē: 2. Gratia gratū faciens, ad fungēdū munere. Cyp. serm. de ablut. pedū *Nemo S. Ordines iterū renouat.* Sic & Aug. &c. III. Minister solus est Episcopus ordina-

tus: Nec aliter factos agnoui vnquā Ecclesia. IV. Vnctio est ceremonia verè Sacramentalis; non autem Rasura.

DIEO AD I. Kemnitius toties ex proposito mentitur. 1. Nam etsi de Christo & Apostolis nil scriptum; tamen S. Dionys. *l. hierarch. c. 4.* Pontificem vti sacro oleo in Consecratione, Traditū esse ab Apostolis. 2. Eusebius *l. 10. hist. Eccles. c. 4.* Metaphrastes *in vita S. Chrysostomi. &c.* Vnctionis meminerūt. 3. Patres Item, vt Pacianus *ep. 3.* Greg. *in 4. Reg. 5.* &c. 4. Contrarium docent Dionysius, Euseb. Metaphrastes. 5. Non est Iudaismus, vti reb⁹, quibus & Iudei sunt vsi: sed modus ac finis vtēdi illum constituunt.

XI. DE MATRIMONIO.

QVÆSTIO CVIII.

An Matrimonium sit verè Sacramentum teste S. Scriptura?

LVTHERVS *de Capt. Babyl.* negat: quod nec Signum habet: à Deo institutum; nec Grat & promissionem.

II. CALVINVS *Inst. l. 4. c. 19 §. 34* ait, Non magis rationem Sacramenti conuenire Matrimonio, quàm agriculturæ, aut rōnflinæ;

III MELANCH *HON in Locū, & Kemnit pag. 1214;* agnoscunt in Matrimonio Mandatum Dei, & Promissionem gratiæ; sed non iustificantis à peccato; ac proinde negant propriè dici Sacramentum, vt sunt Baptismus & Cœna: esse tamen aliquo modo.

SVADENT istis. Lutherus, Calvinus, Erasmus, BEZA, in Eph. 5. *Sacramentum hoc magnū est;* tria volunt. 1. Papistæ ex sola voce hæc definiunt Matrimonium esse Sacramentum; cum græcè sit *μυστήριον*. 2. Intelligitur ibi coniunctio Christi & Ecclesiæ; non viri & fœminæ: Hoc enim quotidianum est; non mysterium. Vnde ait; *Ego autem dico, in Christo & Ecclesiæ.* 3. Sic & Aug. tract. 9. in Ioan.

Erunt

Erunt duo in carne una, hoc est Sacramentum magnum.

AUTOR. Matrimonium est à Deo Institutum bifariam. 1. Physicè ut duorum est coniunctio ad prolificandum. Sic à Deo esse, ac bonum. negabant hæretici veteres: Vide *Genal. p. 3. q. 23.* At bonæ sunt nuptiæ: teste S. Scriptura, *Genes. 2. Non est bonum hominem esse solum.* &c. Aug. l. 9. in *Gen. ad lit. c. 7.* Concilium Gangrense & Bracarense hæreses eas damnarunt.

2. Christianè: ut duorum cõiunctio est rei sacræ significatio, sanctificans eisdem. Sic Matrimonium esse Sacramentum negant Luthero-Caluinistæ. At contra Apostolum *Eph. 5.* Vbi tria: 1. Sacramentum propriè dictum: 2. Idque in coniunctione viri & foeminae; non Christi & Ecclesiæ: 3. Nec Adami ac Euxæ.

II. Matrimonium est SIGNUM REI SACRÆ. Quia habet annexam gratiæ promissionem, quæ cum solius esse Dei debeat ac possit; à Deo Institutione Matrimonii factam esse necesse est. 1. Illud dant vtrò Melanchthon in *Apolog. Conf. August. art. 13.* Calvinus *Inst. l. 4. c. 19 §. 2.* Kempitius *p. 2. Exam. pag. 13.* Quare Matrimonium est & contractus civilis, & Mysterium rei sacræ. 2. Ita S. Amb. in *Eph. 5. Mysterii Sacramentum grande in unitate viri ac foeminae esse significat.* Ita Hieron. Chrys. August.

Vnde Sectarii student errori dicentes; intelligi coniunctionem Christi & Ecclesiæ; non viri & foeminae. Quia, *Hoc demonstratiuum est rei præcedentis, scilicet, illius: Relinquet homo patrem, &c. & erunt duo in carne una.* Hoc magnum est.

Item, quia caput totum tractat de coniugio, ut re grandi; quæ terminetur in Christum & Ecclesiam. Vnde Aug. l. 1. de nupt. c. 21. *Quod in Christo & in Ecclesia est magnum Sacramentum, hoc est in singulis viris & vxoribus minimum; sed tamen coniunctionis inseparabile Sacramentum.* Itaque Matrimonium, quæ est *Vinculum insolubile;* magnum est Sacramentum in Christo & Ecclesia: quæ est *signum sacræ coniunctionis;* sic magnum est Sacramentum in Christo, at minimum in hominibus, qui Christo comparati, minimi sunt. Notanda distinctio.

Neq; hoc magnum Sacramentum referri potest ad Adam & Euam, ut vult S. Hier. licet significarunt Christum & Ecclesiam; Quia sermo est de futuro, *Relinquet;* Et Protoplastæ non habebant *patrem & matrem;* Nec dixit, *Ego relinquam,* de se; sed de posteris indefinitè, *Homo.* Sic & Dominus, *Matth. 19. Quod Deus coniunxit, indefinitè, homo non separet;* at protoplastæ iam erant morte separati: ergo de iis esse sermo nequibat. Non enim dicit; *Sacramentum hoc magnum Fuit;* sed *Est.*

III. GRATIÆ PROMISSIO est adiuncta Institutioni. Quia Matrimonium est signum tum Coniunctionis Christi & Ecclesiæ: Tum & Spiritalis Charitatis mutux, in qua Christo adhæret Ecclesia per Fidem, & spem, subiecta ei per Obedientiam. Et hanc Spiritalem coniunctionem maximè vrget Paulus. Quia per hanc Christus est iunctus Ecclesiæ soli ut sponsus; per naturæ conformitatè verò iunctus est toti humano generi. Quia Viri & foeminae coniunctio illam spiritalem maximè significat; unde *magnum est*

Et. 1. 2.

Sacramentum. Quia sic, 1. Tim. 2. Saluabitur per filiorum generationem: si permanserit in fide, dil. & satisfactione cum sobrietate. Istud Domus Dei vocatur ibid. Vnusquisq; domum suam habet ex Deo, unus quidem sic, alius autem sic. Itaque 1. Thef. 4. Scias unusquisq; vas suum possidere in sanctificatione.

DICO AD I. Falsum est. Nam vox *Sacramentum* habetur *Tob. 12. Dan. 2. Col. 1. 1. Tim. 3. Apoc. 1. 17. Eph. 1. & 3.* Nectamē ibi *Sacramentum* propriē dictum asserimus: vt hic *Eph. 5.* Proinde Sectarii exiisdem locis calumniosē multiplicant nobis *Sacramenta.*

AD II. In viri & foeminae, non in Christi & Ecclesiae coniunctione, est *Sacramentum*: idq; magnū respectu Christi & Ecclesiae, & pro magnitudine gratiae promissae in Christo et Ecclesia, id est, in charitate *Sacramentali.*

AD III. S. Augustinus loquitur de *Sacramento* nunc respectu *Vinculi* insolubilis: nunc vt de signo rei Sacrae: illud est in Christo & Ecclesia: hoc in viro & muliere *Sacramentum*, vt signum cū illius, tum gratiae conferendae.

Q V A E S T I O C I X.

Quibus porro probetur, & Oppugnetur Matrimonium esse Sacramentum?

LUTHERANI, vt Kemnitius p. 2. Exam pag. 1225. Ante Augustini tēpora nec generale nomen *Sacramenti* est tributum *Matrimonio.* CALVINVS *Infl. 4 c. 14. §. 14.* Ante S. Gregorium nemini visum dari *Matrimonium* pro *Sacramento* Bez. in *Eph. 5.* Nusquam in Augustino & Hieronymo appellari *Sacramentum Matrimonium.*

II. Lutherus Capt. *Babyl. Nusquam legitur aliquid gratiae dari uxorem ducenti. Quam nec signum est gratiae.*

III. Idem. *Matrimonium* fuit apud Infideles, non *Sacramentum*, nec *Sanctum*; & multi eorum sunt meliores fidelibus: ergo non est *Sacramentum* nouae legis.

IV. CALVINVS. §. 34. In *Matrimonio* non est ceremonia exterior posita à Deo ad confirmandam promissionem.

V. Calvinus, Kemnitius. Id appellant *Pontificii* pollutionem apud Magistram. & Syriciū Papam: At ea nequit esse *Sacramentum.*

VI. *Matrimonium* pugnat cum *Sacramento Ordinis*, quia negant ambo in vno posse consistere: at id absurdum.

VII. Papistis *Coitus* est pars *Sacramenti*; à quo arcent *Sacerdotes.* At id absurdum.

VIII. Kemnitius. Durādus apertē negat id esse *Sacramentum*, docetque multis.

AUTOR. Mentitur iniquitas sibi.

AD I. igitur S. Leo I. claruit anno 440 ante S. Gregoriū annis 150. S. Chrysostomus claruit aenae 370. ante S. Augustinum 30. S. Ambr. August. & Hieronymo antiquior: Syricius Papa equalis Ambrosio. &c. Et ii tamen *Matrimonium* appellant verum *Sacramentum*, & docent. S. Leo epist. 92. *Cum societas nuptiarum ita ab initio constituta sit, vt prater sexuum coniunctionem haberet in se Christi & Ecclesiae Sacramentum; dubium non est, eam mulierem Non pertinere ad Matrimonium, in qua docetur non fuisse Nuptiale Mystrium, id est, Sacramentum.* S. Ambr. l. 1. de Abraham. c. 7. *Qui sic egerit, peccat in Deum, gratiam soluit, & Sacramenti caelestis amittit consortium.* Syricius epist. 1. c. 4. ait, *Sacrilegium* committit, qui viuente transit ad aliam: at peccatum contra ciuilem contractum non est sacrilegium. S. Augustinus tribuit *Matrimonio* & nomen *Sacramenti*, & rationem, docens id non esse *Sacramentum*, nisi in Ecclesia; Ideoque esse *Intolubile.* Nomen tamen *Sacramenti* non